

Po Jugoslaviji

Zakon o volitvah poslancev v narodno skupščino je od kraljevih namestnikov podpisan. Volitve se bodo vršile, ko bodo razmere za to ugodne.

Skupna seja Kmetijskih zbornic. V Beogradu se je vršila 7. marca skupna seja Zveze Kmetijskih zbornic. Seje so se udeležili poleg delegatov kmetijski minister, minister za promet, gradbeni minister in minister za telesno vzgojo. Sestanek je vodil predsednik Zveze bivši poslanec Bardžak, ki je poudarjal v svojem otvoritvenem govoru koristi, ki so jih izkazale doslej zbornice kmečkemu stanu. Kmetijski minister se je zavzemal za to, da bodo morale dobivati Kmetijske zbornice v pretres vse zakonske osnutke, kateri se nanašajo na kmečki stan. Zakon o kmetijskih zbornicah mora dati zbornicam večjo oblast v samoupravih ter možnost sodelovanja z vsemi ustanovami, ki imajo stike s kmetom. Na seji so bila podana poročila o delovanju zbornic v preteklem letu. Razvila se je splošna razprava o smernicah za nadaljnje delo zveze. V imenu slovenske Kmetijske zbornice je govoril g. banski svetnik Franc Prelog od Sv. Marjete na Dravskem polju. Razpravljal je o potrebi znižanja cen cementu in o ureditvi uvoza modre galice za kmečke potrebe. Modra galica bi morala priti v seznam predmetov, ki spadajo pod nadzorstvo cen. G. Prelog se je bavil tudi še z vprašanjem dednih pristožbin, s prehajanjem zemlje v nekmečke roke, s potrebo spremembe lovskega zakona ter s trošarino na vino in žganje. Za g. Prelogom so govorili še drugi govorniki ostalih Kmetijskih zbornic. Sestanek je zaključila obširna resolucija, ki obsega vse najbolj nujne potrebe in težnje kmečkemu stanu v sedanjih hudih časih.

Naglo vojaško sodišče. Ministrski svet je predpisal uredbo o naglih vojaških sodiščih v pripravljalnem, mobilnem in vojnem stanju. To sodišče je izredno vojaško sodišče, ki se more v vojnem ali mobilnem stanju ustanoviti po odločbi pristojnega vojaškega starešine, v pripravljalnem stanju pa s kraljevim ukazom, na predlog ministra za vojsko in mornarico in v soglasju z ministrskim svetom. Naglo vojaško sodišče izreče samo smrtno kazen, proti njegovi sodbi ni nobenega pravnega leka. Pred naglo sodišče pride tisti, ki na bojišču noče izvrševati svoje vojaške dolžnosti, častnik, ki se oddalji od svoje čete, da bi se izognil bližnji borbi, ali pa, ki se samovoljno oddalji od svoje čete, da bi prestopil ali se vdal sovražniku; vojaška oseba, ki na bojišču zapusti svojo četo ali službo ali pa druge nagovarja k begu ali odlaganju orožja; kdor se na bojišču

pokaže neubogljiv in se pri tem upre z orožjem; kdor na bojišču s silo ali grožnjo preprečuje predpostavljene pri izvrševanju njegove dolžnosti; kadar se v pripravnem, mobilnem ali vojnem stanju najmanj pet vojaških oseb upre in se zoperstavlja vojaški oblasti; kdor v vojnem stanju eno ali več oseb poziva ali hujska, da bi izvršile eno izmed navedenih dejanj. Naglo sodišče sestavlja pet častnikov.

Na Hrvaškem bi radi temni elementi vzbudili nezadovoljstvo ljudi ter vprizorili nemire. To so frankovski elementi, ki sanjarijo o nekem samostojnostnem položaju Hrvaške, ki je nemogoč. Ti ljudje so omejenega duha in ne vidijo, kaj se danes na svetu godi. Mimo teh sanjarjev so šli dogodki na Češkem in Poljskem in niso nanje napravili nobenega vtisa. Tako daleč so se ti ljudje spozabili, da s pomočjo komunističnih agentov polagajo v Zagrebu dinamitne patrone v telefonske govornice in peklenke stroje na sodišča. Voditelj hrvaškega naroda dr. Maček je naslovil oklic na prebivalstvo Zagreba, ki je bil razširjen v lepkih po vsem mestu. V tem oklicu dr. Maček ostro obsoja izdajalsko postopanje teh ljudi in poziva prebivalstvo, naj podpira javno oblast, da se počenjanje teh teroristov (ustrahovalcev) čimprej zatre. Banovinska oblast je začela energično nastopati zoper frankovsko gibanje. Glavne voditelje je dala zapreti, izhajanje frankovskih glasil

ob
reumi

poskusite 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. 193. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

(»Hrvaškega naroda«, »Neodvisnosti«) pa je prepovedala.

Kmetijska družba odstopila od tožbe

Ko so JNS kmetijci dobili z znanimi sredstvi Kmetijsko družbo v svoje roke, so jo spremenili, da bi jo lažje ohranili v svoji oblasti, v zadruge. Na poslovanje Kmetijske družbe kot zadruge je izrekel banski svetnik (pозnejši poslanec) Janez Štrcin na seji banskega sveta v Ljubljani 16. februarja 1937 težke obtožbe. Kmetijska družba je naperila proti Štrcinu tožbo radi klevete. Tožba je bila vložena spomladi 1937. Toženi Štrcin je vložil svojo pismo obrambo. Zaradi nekaterih trditvev v tej obrambi sta se čutila tudi člana glavnega odbora Kmetijske družbe bivši poslanec JNS Milan Mravlje in Ivo Sanein užaljena ter sta vložila zasebno tožbo zoper Štrcina. Bilo je več razprav, ki so se vleklye do letošnjega leta. Zadnja je bila 13. februarja 1940, ko je bilo predloženo sodišču revizijsko poročilo banske uprave o poslovanju Kmetijske družbe. Zastopnik tožiteljev je prosil, naj se preloži razprava, da bi mogel proučiti revizijsko poročilo. Sodišče je to storilo ter razpisalo ponovno razpravo na 5. marec. Na razpravo pa ni bilo tožiteljev in njihovega zastopnika. Radi tega se smatra, da je Kmetijska družba z za-

sebnimi tožitelji vred odstopila od tožbe kljub temu, da se je svoj čas čutila oklevetano. Očitki, ki jih je Janez Štrcin izrekel zoper Kmetijsko družbo in radi katere je bil od nje tožen, so naslednji:

1. Da je Kmetijska družba kot zadruge izkazala potvorjene računske zaključke in izkazovala dobičke, ki so bili faktično izguba.
2. da se je rezervni sklad od leta 1934. do leta 1935. zmanjšal od 4.272.000 na 3.000.000 dinarjev in da je tudi pri rezervnem skladu znašala izguba okrog 1.400.000 din.
3. da je izgubil svoj čas upoštevani list družbe »Kmetovalec« ves ugled. Tako je svoj čas bil tiskan v več kot 10.000 izvodih, leta 1936. le še v 4500 izvodih, leta 1937. pa samo še v okrog 2000 izvodih;
4. da se režija Kmetijske družbe kljub zmanjšanemu prometu ni zmanjšala in da je uradništvo sijajno plačano in da družba plačuje potovanja v inozemstvo;
5. da se je akcija z jabolk izjalovila in da je mnogo jabolk segnilo, in
6. da je Kmetijska družba tudi pri kupčiji z zelišči napravila 250.000 din izgube.

Plinske maske pred sto leti. Plinska maska nikakor ni izum najnovejše dobe, saj je stara že sto let. Ko so prišli v rabo strupeni plini in drugi »razveseljivci« načini moderne vojne, se je pojavila tudi plinska maska. Izumil jo je leta 1825. neki delavec. V svoji prvotni obliki se je komaj razlikovala od modernih mask. Sestavljena je bila iz usnjenege plašča, ki je zakrival ves obraz in ki ga je bilo ob vratu mogoče tesno zapreti z vatraniimi jermeni. Dve okrogli luknji, ki sta bili zadelani s steklom in sljudo, sta omogočali gledanje, dihanje pa je njen nosilec skozi rilcu podobno cev, ki je bila na koncu zaprta s kosom grobe volne in vlažno gobico. Goba naj bi vsrkavala strupene pline, bla-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

»Oh, mati Elza, zgodila se je velika nesreča.«
»Kaj se je zgodilo? Povej!« je starka zavpila z glasom, ki je bil poln groze.
»Šubin je ubil očeta!« je odvrnila Nataša.
Mati se je zamajala, a preden je padla, jo je Fedor ujel in peljal k stolu.
Iz sobe se je medtem slišalo obupno klicanje:
»Nataša! Nataša!«
Nataša je odhitela v sobo.
»Nataša, umrl bom!« je hropel bolnik. »Umrl bom. Ker je oče mrtev, bom tudi jaz umrl...«

Nataša ga je objela in mirila. Ona je še imela toliko moči, da je v srcu našla nekaj tolažljivih besed.

Peter jo je molče poslušal. Na njegovih ustnicah se je prikazala krvava pena. Zdelo se je, da se življenje hoče posloviti iz tega suhega telesa, ki je bilo tako lahko, kakor da bi bilo narejeno iz prozorne, netvarne snovi.

Mati je slišala sinove klice. Zbrala je moči in šla v sobo. Fedor jo je podpiral. Pri postelji je pokleknila, glavo naslonila na odelo in z boleščjo v srcu poslušala sinovo hropenje. Peter je položil svojo vročico roko na

njeno glavo in je šepetaje izgovarjal njeno ime, ker ni imel moči, da bi jo glasno poklical.

Fedor je ves pretresen opazoval ta žalostni prizor. Njegov pogled se je ustavil zdaj na Petrovem bledem, suhem obrazu, zdaj na Natašinih plavih laseh, zdaj na materi. V njegovem srcu je rasla jeza. V teh treh nesrečnikih je zrl vse žrtve boljševiškega trinoštva. Vse bolj je čutil, da se mora maščevati. To zahtevata Krilov in Olgorov, to zahtevajo neštete druge žrtve, ki so že prej izkrevale, to zahteva sveta ukrajinska zemlja, ki ječi pod boljševiški petami in hrepeni po svobodnem soncu...

Že po naravi borben je imel vse odlike moči in odločnosti. Trpljenje, ki ga je moralo prenašati ukrajinsko ljudstvo pod boljševiškim režimom, ga je sililo, naj naredi konec rdečemu peklju. Ni si prikrival nevarnosti, ki ga čakajo, a jim je mirno gledal v oči. Zavedal se je, da se brez žrtve ne da doseči nič velikega. Dvignjene glave, stisnjenih ust, z izrazom odločnosti bo šel svoji usodi naproti.

Nataša, ki se je doslej sklanjala nad Petrom in ga božala po laseh, se je vzravnila in pogledala Fedorja. Mladičovo plemenito vedenje jo je polnilo s spoštovanjem do njega.

Fedor si je prizadeval, da bi oblažil nesrečo, ki je zadela družino. Tolažil je reveže in jih vzpodbujal, da ne

Novice iz domačih krajev

70 letni jubilej g. studeniškega župnika. V Studenicah pri Poljčanah je obhajal zadnje dni 70 letnico g. Jožef Čede, tamošnji župnik in duhovni svetnik. G. jubilar je že 37 let studeniški dušni pastir in je v teh letih prenovil župnijo v duhovnem, prosvetnem in gospodarskem oziru. Veseli se obče priljubljenosti ter spoštovanja radi zglede duhovniške gorečnosti ter delavnosti za vsestranski povzdig župnije, v kateri mu je poverjena tudi skrb za tamošnji samostan magdalenk. G. Čede je bil za svoje veliko delo v cerkvi odlikovan z imenovanjem za duhovnega svetovaleca. Za požrtvovalno narodnoubudno, prosvetno in gospodarsko delo mu je podelil kralj red sv. Save IV. stopnje. K 70 letnici častita dobremu gospodu »Slov. gospodar« z željo, da bi mu nebeška Kraljica pri Vsemogočnem izprosila za nadaljnje življenje in plodonosno delovanje krepkejšega zdravja!

Ponesrečil pri premikanju vanogov. Na koškem kolodvoru v Mariboru je prišel pri premikanju med odbijače 31 letni delavec Franc Predan, katerega so oddali s hudimi notranjimi poškodbami v bolnišnico.

Dva se poškodovala s slamoreznico. Slamoreznica je odrezala prste 27 letnemu posestniku sinu Francu Šešerku iz Hlaponcev pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. — Pri slamoreznici zaposleni 31 letni posestnik Jernej Lužnik iz Landeka pri Novi cerkvi je tudi ob prste na roki.

Utonil v potoku. 72 letni Ivan Šrok, preužitkar iz Rance v Slov. goricah, je šel s kolodvora v Pesnici proti domu. Kakih 200 korakov pred domom je zgubil na brvi preko potoka Cerknica ravnotežje, padel je v vodo, ki je bila komaj 80 cm globoka, in utonil.

Smrtna nesreča pri spravljaju drv. V šmartnem na Pohorju je bil zaposlen v gozdu grofa Attemsa s spravljajem drv 18 letni delavec Jernej Ajd iz Smrečnega. Vozil je drva na samotnih saneh po strmih kolovozu. Na strmini je zgubil oblast nad vozilom, ki je zadelo ob smreko in Ajdu je stisnilo prsni koš tako, da je čez pol ure umrl.

Smrtno ponesrečil pri oddaji strele. V mariborski bolnišnici je umrl 60 letni posestnik Franc Lorber iz Partinje v lenarškem okraju. Lorber je hotel ustreliti bolnega psa, a je tako nerodno ravnal s puško, da se je sprožila in naboj je zadel Lorberja v glavo.

Nesreča pri kidanju snega s strehe. Eteška Dokl, 17 letna služkinja pri Dietrichu v Murški Soboti, je kidala sneg s strehe. Med delom ji je spodrsnilo, padla je na tla in si je pri padcu poškodovala hrbtenico, ter zlomila roko.

Avtomobil hudo povozil dekleta. Na državni cesti blizu hiralnice v Vojniku pri Celju je povozil avtomobil 17 letno Nežo Legvartovo iz Vin pri Novi cerkvi. Revi je odtrgalo desno roko nad komolcem, zlomila si je desno nogo in dobila hude poškodbe na glavi. Ponesreče-

no je avtomobil, ki jo je tako hudo poškodoval, takoj prepeljal v celjsko bolnišnico.

Podlegel opeklina. Naš list je poročal, kako je eksplodirala v občinski pisarni pri Sv. Petru pod Sv. gorami z nevarnim petrolinom napolnjena svetilka in je dobil pri nesreči nevarne opekline občinski tajnik Filip Šinkovec. Opečenega so prepeljali koj v brežiško bolnišnico, kjer je pa zadnje dni podlegel opeklina. Občina je oskrbela prevoz preminulega v št. Peter in so ga tam pokopali ob veliki udeležbi šentpeterčanov. Govorila sta mu ob odprtem grobu domači g. župnik in župan g. Zorenč. Marljivi, pošteni ter vestni tajnik je bil rodom iz Črnega vrha nad Idrijo.

Veja bukke ubila hlapca. 18 letni hlapec Jožef Gorenc iz Ormoške vasi na Dolenjskem se je podal z gospodarjem v gozd, kjer sta podirala drevje za drva. Izpodsekana veja bukke je udarila hlapca tako nesrečno, da je obležal mrtev z zlomljenim tilnikom.

Vlak povozil očeta peterih nepreskrbljenih otrok. Na povratku iz Zagorja proti Savi je presenetil vlak zvečer na progi 43 letnega železničarja Antona Judeža. Radi precejšnjega mraza je revežu najbrž pri odskoku s tira spodrsnilo, da je padel pod lokomotivo, ki mu je odrezala nogo, ga vlekla s seboj nekaj metrov in ga strašno razmesarila. Rajni je bil dober mož ter skrben družinski oče. Zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

Brusilna plošča razbila materi glavo. Minika Kapusova, 40 letna žena pismonoše v Radovljici na Gorenjskem, je bila zaposlena v tovarni okovov. V delavnici so preizkušali no-

B. Sapošnikov, šef sovjetskega generalnega štaba

F. Cakmak, maršal turške vojske

G. Mattson, 18 letna Finka, junaka gasilka v mestu Abo

Sika na finskem ujetega in njenega sovjetskega vojaka

smejo obupati. Pomanjkanja ne bodo trpeli. V skritih skladiščih pristave je dovolj moke, slanine, sočivja, sadja in belic. Obljubil je, da jim vsako noč prinese nekaj živeža.

Osirotela družina je s čustvom hvaležnosti poslušala Fedorjeve besede. Vsem trem se je zdelo, da nekdo vliva balzam na srčno rano, ki jo je vsekala očetova smrt.

Starka se je dvignila in je stopila k mladeniču. Prijela ga je za roke in s tresočim glasom spregovorila:

»Fedor, ti si naš rešitelj! Kako se ti naj zahvalimo? Bog ti naj poplača vse in ti naj podeli srečo, ki jo zaslužiš!«

Nataša se je divila mladeničevemu ponosnemu obrazu. Iz njegovih oči je žarela neka privlačna sila. Govoril je s tako prepričevalnostjo, da ni bilo mogoče dvomiti o resničnosti njegovih besed.

Mladenič je obljubil, da bo ob nastopu teme spet prišel. Nato se je poslovil. Materi je stisnil roko, Petra je pobožal po laseh in obrazu, Nataša pa je prijel za roko in jo peljal s seboj do vrat. Na pragu ji je tiho pošepetal:

»Nataša, ljubim te! Z Bogom! In na svidenje!«

Nataša je zadržala in se nasmehnila. Njena roka se je tresla v njegovi.

»Z Bogom, Fedor! In na svidenje!« je dahnila polglasno.

Dekletove misli so hitele za Fedorjem. Zrla ga je pred seboj kot vzor moške lepote, plemenitosti in odločnosti. Srce se ji je polnilo s ponosom ob zavesti, da bo smela biti njegova žena. Nenadoma pa je vzdihnila, ker se je spomnila na preteklost. Fedor je bil že od otroških let tak in ona ga je vendar bila prezrla in se ogrela za brata Klavsa, ki je v plemenitosti za njim daleč zaostajal. Koliko bolečin bi ji bilo prihranjenih, če ne bi prišlo do te žalostne s Klavsom!

6.

Po Natašinem odhodu se je Šubina polastil nemir. Vznemirjala ga je misel, da bo vsa stvar imela zanj usodne posledice. Prepričan je bil, da bo Nataša takoj razglasila po vasi, da je ubil njenega očeta in Olgopora. Predstavil si je tudi, kaj se bo nato zgodilo. Vaščani, ki so že ponovno pokazali svojo nejevoljo in upornost, se bodo zbrali, da bi maščevali smrt mož, ki so ju smatrali za junaka, ker sta se bila med prvimi v Denjikinovi protiboljševiški vojski. In kaj si bo začel, če pride do upora? Pomoč, ki mu jo bodo mogli nuditi njegovi priganjači, ne bo nič izdala nasproti podivjani množici. Od drugod pa ne bo mogel dobiti pomoči v tako kratkem času.

Šubin, ki je izvršil toliko grozodejstev, je bil velik strahopetec. Svoje zločine je mogel izvršiti samo tako,

go pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro služila. Njena zračna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, precej manj.

Kralj in njegov tajnik. Švedski pesnik Karel Mihael Bellan je bil tajnik kralja Gustava III. in vladar ga je zavaljo njegove sposobnosti zelo cenil. Nekoč je pesnik zavaljo nekega nespoštljivega odgovora padel v nemilost, pregnali so ga z dvora. Kralj pa mu je še potem pošiljal vsakovrstna dela na dora. Nkega dne je Bellan zvedel, da bo kralj ob doleteni uri jahal mimo njegove hiše, pa mu je pripravil nenavaden prizor. Pesnik je bil naslonjen, namiljen po obra-

vo brusilno ploščo. Delavke so bile opozorjene, naj se umaknejo pred morebitnim razletom, a že se je zgodila nesreča. Precej velika brusilna plošča, pri kateri je bila Kapusova zaposlena, se je razletela in kos je delavki razklal glavo. Nesrečna mati zapuša tri hčerke.

Nova župnija. Na belo nedeljo bo pri sv. Jožefu v Studencih pri Mariboru slovesnost otvoritve nove župnije, katero bodo vodili tamonjšni očetje kapucini. S tem so izpolnjene dolgoletne želje in prizadevanja Studenčanov, ki so imeli v svoji sredini znamenito božjepotno cerkev, a ne samostojne fare.

Spored birmovanja v dekaniji Nova cerkev. V četrtek, 2. maja, pri sv. Lenartu v Novi cerkvi; v petek, 3. maja, pri Marijinem Vnebovzetju na Dobrni; v soboto, 4. maja, pri sv. Petru in Pavlu v Vitanju; v nedeljo, dne 5. maja, pri sv. Jerneju v Vojniku; v ponedeljek, 6. maja, pri sv. Martinu v Rožni dolini; v torek, 7. maja, pri sv. Jožefu na Frankolovem.

Nova realna gimnazija v Mariboru. Proračun za novo realno gimnazijo v mariborskem Magdalenskem predmestju znaša osem milijonov dinarjev. Na razpolago je že pet milijonov dinarjev, ki bodo zadoščali za vsa došle razpisana gradbena dela.

Mariborska mestna občina v borbi z najhujšim škodljivcem sadnega drevja. O največjem škodljivcu sadnega drevja San Jose ali kalifornijskem kaparju in njega zatiranju je največ pisal in daljal potrebna navodila naš list. Vsa širna mariborska okolica je uvidela, kolika nevarnost ji grozi od strani tega škodljivca. Po večjih krajih Slovenskih goric so se že vršila predavanja strokovnjakov o zatiranju kaparja. Zadnje dni pa je tudi mestno poglavarstvo razglasilo, da se je kalifornijski kapar razširil celo na mestno področje in mu je treba napovedati neizprosno boj. Vsi mestni sadovnjaki bodo poškropljeni z učinkovitim škropivom. Kar je pa napadenega sadnega in okrasnega drevja, bo izkopano ter sežgano. Mestna občina bo izpeljala to zatiralno borbo pod strokovnim nadzorstvom državnega strokovnjaka za rastlinske bolezni.

Najstarejša gasilska četa v naši banovini. Dne 3. marca je slavila gasilska četa v Ptujju 70 letnico ustanovitve. Ta četa je najstarejša v naši banovini.

Zelo nevarna nalezljiva bolezen se širi. Iz vseh krajev Slovenije prihajajo poročila, da se širi nalezljiva bolezen, katero imenujejo zdravniki meningitis. Pri tej bolj malo znani ter redki bolezni gre za vnetje vratu in nalezljivo vnetje možganske opne (mrene) in hrbteničnega tkiva. Povzročitelj bolezni je bakterija, ki je na delu v zimskih mesecih: februarja, marca in aprila. Bolezen se s prenašanjem pojavlja iznenada z visoko vročino, močnim glavobolom, mrzlico ter bruhanjem. Prve dni pade bolnik v nezavest, ali pa se mu blede. Omenjena bolezen se najrajši prime otrok v najzgodnejših letih. Smrtnost nastopa v 30 do 60 odstotkih. Prebolelim ostane navadno kaka hiba. Za zdravljenje porablja cepivo, kojega uporaba kaže lepe uspehe. Obolele je treba koj poslati v bolnišnico.

Na peči čital brzojavko o svoji smrti in pogrebu. Franc Kanduč, posestnik in lesni trgovec v Tenetišah pri Litiji, se je zdravil v ljubljanski bolnišnici, katero je zadnje dni zapustil in se vrnil domov. Ko je spal doma na peči, mu je bila iz ljubljanske bolnišnice dostavljena brzojavka o njegovi smrti in pogrebu. Do pomote je prišlo, ker po Kandučovem odhodu iz bolnišnice niso zbrisali njegovega imena nad posteljo, v kateri je umrl nekoliko pozneje neki rudar iz Trbovelj.

Kot kraljica starostnega rekorda pri Sv. Križu pri Rog. Slatini prevladuje Kidrič Ema, p. d. Vapočka, vdova in preužitkarica v Cerovcu. Rodila se je 28. junija 1845 v župniji Sv. Peter na Medvedovem selu. Poročila se je 4. marca 1867. V zakonu je imela pet otrok. Njen mož je bil pek in je iskal zaslужka po svetu. Ona pa je gospodarila doma. Mož ji je umrl 15. decembra 1915. Posestvo je izročila sinu 1909. Ta sin pa ji je padel kot žrtev svetovne vojne leta 1914. Starka je kljub 95. letu starosti še dobro ohranjena, je samo malo naglušna. Pravi, da se je v glavnem preživljala s kruhom in vinom. Njeni starši pa so umrli v nizki starosti. Ona staršev niti poznala ni. Birmal jo je škof Anton Martin Slomšek leta 1854. Sedaj ji je edino delo molitev. Želimo ji, da bi čakala sto let!

Dekletom, ki iščejo službe na jugu države. Naša dekleta, ki gredo v službo na jug, doleti dostikrat nesreča, bodisi da so brez zaslужka in v stiski padejo, bodisi da pri pomankanju slovenskega kulturnega življenja ne najdejo zavetišča, ki bi jih pred propadom rešilo. Vsem tem pomaga slovensko dekliško zavetišče »Ognjišče« v Zagrebu, Solovljevičeva ulica 3, pritličje, levo. Zavetišče je last dekliške Marijine družbe in ga vodi p. Janez Kozelj D. J. Lani je bilo sprejeto v zavetišče 4000 deklet, kar je dokaz, da v polni meri vrši nalogo, ki si jo je naložilo.

Izdaten vlom v Mariboru. V noči na 9. marec je bilo v Mariboru na Frankopanovi cesti 1 vlomljeno v prostore Zvezne organizacije grafičnih delavcev. Vlomilec je odnesel nad 20.000 din.

Uropane cerkvene posode najdene. Pred štirimi leti, za časa rajnega g. župnika Antona Tkavca je bil izvršen v župnijski cerkvi pri Sv. Petru

pri Mariboru vlom in so roparji odnesli dva keliha, ciborij in relikviarja ter še nekatere druge manjše cerkvene posode. Vsa polzedovanja za cerkvenimi roparji so bila brezuspešna. V soboto, 9. marca, so pa viničarji župnijske nadarbine ob osmih jutraj kopali zadnji jarek pri rigolanju vinograda. Viničarjev sin Milan Krajnc je pri kapeli križevga pota srazil trnje. Naenkrat je pod listjem zapazil strohnelo vrečo, iz katere se je bleščala svetla kovina. Ko je vrečevino še nekoliko odkril, je v veliko presenečenje opazil kelihi in druge cerkvene posode, zavite v že strohnelo cerkveno perilo. Prišli so zraven še drugi njegovi sodelavci in spoznali, da so to ukradene cerkvene posode iz domače župnijske cerkve. Pozvali so takoj domačega g. župnika ter obvestili orožništvo. G. župnik je ob navzočnosti domačih viničarjev in g. orožnika razvijal strohnelo blago in odkopaval zmrazilo zemljo, dokler ni bilo vse zunaj. Ugotovljeno je bilo, da so bile najdene vse večje cerkvene posode z majhnimi poškodbami. Manjkajo le nekatere manjše posode. Vsa župnija se veseli, da so bile oropane stvari zopet najdene.

Kdaj se bodo naši ljudje spametovali, da ne bodo nasledili lahkovernosti? Vsako leto se ponovi precej primerov, da postanejo naši kmečki ljudje žrtve lahkovernosti in ciganske goljufije. Na Humu pri Ormožu se je pred kratkim zglašil mlajši cigan pri posestniku Ivanu Pavliniču. Hitro si je naklonil domače, ko je s kart prerokoval domači 20 letni hčerki srečo za bodoče in je tudi marsikaj »uganil« iz njene preteklosti. Premeten cigan je hitro pridobljeno zaupanje izkoristil in pregovoril hišnega gospodarja, da je prihranek 1900 din zavil v krpo. Denar s krpo je izročil ciganu, kateri je dal oboje v omaro in prerokoval, da se bo omara čez noč napolnila z denarjem. Ciganski slepar je odšel s ključem od omare z zagotovitvijo, da se bo vrnil drugi dan in da si bosta denar z gospodarjem delila. Lopo-seve ni bilo več od nikoder. Pavlinič je nasilno odprl lastno omaro in dobil v njej samo še prazno krpo, ker mu je cigan s spretnostjo ukradel denar. Z zadevo se pečajo sedaj orožniki, če bodo mogli izslediti cigana.

Okraden trgovec. Trgovec Franjo Kac v Slov. Bistrici je razpostavil ob priliki sejma razno blago na mizah pred svojo trgovino. Neznane mu je sunil neopaženo dve bali blaga, ki sta bili vredni 1500 din.

Zločin umora nad 77 letno posestnico. V Glogbičah pri Kostanjevici na Dolenjskem je samotarila bogatejša in obče priljubljena 77 letna posestnica Marija Bratina. Stanovala je sama v hiši, v katero se je na večer skrbno zaklepala. Ker stare ženske ni bilo že nekaj dni na spregled, so sili sosede gledat in so jo videli skozi okno negibno na postelji. Preiskava je dognala, da je vdri nekdo skozi podstrešje v izbo, kjer je starko zadavil v postelji. Pod sumom krivde so že bile izvršene tri aretacije.

Požari

V Braunšvajgu pri Račah je izbruhnil ogenj pri posestniku šporeju. Pogorelec je oškodovan za 20.000 din.

zu po vseh pravilih. skozi okno svojega stanovanja v prvem nadstropju, zunaj, na lestvi pa je stal brivec in mu strgal brado. Kralj je začuden obstal in vprašal: »Za zlomka, kaj pa pomeni to?« — »Moj brivec, veličanstvo,« je odgovoril pregnani pesnik mirno, »je padel pri meni v nemilost. Prepovedal sem mu vstop v hišo, toda falota ne morem pogrešati!« Kralj se je tako zakrohotal, da je zdrknul s konja. Dobro je razumel namigljaj in Bellan se je smel spet vrniti na dvor.

Rojstva in vojna. Vsakdo ve, da je po vseh državah število žensk večje ko število moških. Povprečno pride na sto rojenih dečkov 104 do 106 deklic. Zdaj nam pa statistiki dokazujejo, da to vendarle ni zmeraj

ker so ljudje čutili strah pred njim in se mu do sedaj ni nikdo postavil po robu. Če pa bi kdaj zadel ob odločnega moža, bi bilo konec njegovega »junatstva«. Podoben je pač bil vsem krvoločnežem, ki divjajo nad nedolžnimi, miroljubnimi žrtvami, pred junaki pa se strahopetno potuhnejo in celo zbežijo.

Prekrižal je roke na hrbtu, hodil po sobi gor in dol ter tuhtal. Od časa do časa se je ustavil pri oknu in pogledal na ulico. Domišljija mu je slikala dogodke, ki se na vasi odigravajo. Vest o dvojnem umoru se širi od hiše do hiše. Žene in dekleta sočutno vzdihujejo. Možje in fantje pa stiskajo pesti, nato pa vsak pograbi kak primeren predmet in ga skrije pod obleko. Zbirajo se na določenem mestu. Morda se že bližajo.

Ko se je že kakih desetkrat ustavil pri oknu in je videl, da je zunaj vse mirno, se je nekoliko pomiril.

Zleknil se je v naslonjač in dalje predel svoje misli. Vse bolj mu je postajalo jasno, da je z umorom Krilova in Olgopora ustrelil velikega kozla, ker si je skalil mir. Prejšnji zločini, ki jih je bil izvršil, niso bili zanj tako usodni, ker so bile žrtve manj znane. Sedaj pa je drugače. Krilov in Olgopor sta bila ljubljena vseh vaščanov. Poleg tega je bila Nataša nevesta Aleksejevega Klavska. Aleksej je v vasi najvplivnejši mož. On in njegov sin Fedor gotovo ne bosta mogla mirno požreti tega, kar se je zgodilo z Natašininim očetom. In Klavs? Kaj, če bo

Nataša tudi njemu sporočila vest o očetovi usodi? Ko bo Klavs zagledal deklico, se bo gotovo spomnil na stare čase in bo ljubezen znova vzplamtela v njegovem srcu. Kaj potem?...

Udaril se je po glavi in jezno zagodel:

»Šubin, zakaj si bil tako nor!«

Vstal je in hitel k oknu. Pogledal je ven. Na ulici ni bilo žive duše.

Šubin se je spomnil, da se bo naslednjega dne začela mlačva. V teh okoliščinah si je ni želel, ker bo vaščanom nudila najlepšo priliko za spletkarjenje. Pri delu se bodo možje in fantje skrivaj mogli o vsem dogovoriti.

Najbolj neprijetno je bilo zanj, da še ni bilo vse pripravljeno in bo moral še danes iti k Alekseju, da vse uredita.

Šubin se je te poti bal. Dolgo se je obotavljal, a naposled je uvidel, da mu to nič ne pomaga. Zgodaj jutraj bo prišla šestorica delavcev in četa konjenikov. Do njihovega prihoda mora biti vse urejeno glede stanovanja in prehrane.

Še enkrat je pogledal na ulico. Nato si je nataknil čepico. Iz predala pisalne mize je vzel nekaj nabojev in je napolnil dva samokresa. Tako oborožen je zapustil sobo.

Ulica je bila prazna. Do dvorišča Aleksejeve pristava je prišel, ne da bi srečal katerega človeka. Tudi na dvori-

Gospodarska in prosvetna razgibanost v šmarškem okraju

Sadjarška podružnica za šmarški okoliš je imela svoj redni občni zbor. Bil je zelo živahen in veliko so se pogovorili o narejenem in bodočem delu. Izvoljen je bil po večini star odbor z delavnim predsednikom Ivanom Vrežetom na čelu. Veliko korist te podružnice smo spoznali posebno letos, ko smo v njeni sušilnici posušili veliko sadja. Prav hvaležni pa moramo biti pri tem naši banski upravi, ki je z veliko podporo pomagala zgraditev. Tudi za izboljšanje in povečanje sadovnjakov v našem kraju je podružnica že veliko storila, ko vsako leto naroča in potem z velikim popustom prodaja prvovrstno sadno drevje svojim članom. Uspehi njenega dela so že povsod vidni.

Tudi živinorejska zadruga ne spi. Na precej živahnem občnem zboru 18. februarja je bil izvoljen odbor s predsednikom Stefanom Lorgnerjem.

Vinarska podružnica pa je polagala račune 25. februarja. Izvoljen je bil stari odbor pod skrbnim vodstvom Ivana Vrežeta. Letos 7. in 8. aprila bo podružnica priredila v šmarju v Katoliškem domu vinski sejem, ki naj v prvi

vrsti pripomore, da bo tudi dobro šmarško vino našlo dobrega kupca. To prireditelje ima na skrbi poseben pripravilni odbor, ki mu predseduje naš delavni župan Ivan Turk.

Zima nas letos hudo tlači, tako da je marsikdo, ki je mislil, da bo lahko vso zimo brez skrbi kuril, le moral še prej v gozd po nova drva. Tudi pomladansko delo se bo malo zavleklo, pa se bo že vse lepo uredilo, samo da bi živeli v miru, ki si ga vsi tako iz srca želimo.

Pa tudi v prosvetnem delu ne spimo. To zimo smo imeli dve igri, prvo je priredil Fantovski odsek, drugo pa Prosvetno društvo. Podrobno prosvetno delo pa se vrši pri sestankih in telovadbi. Nimamo zaman dvorane v Katoliškem društvu! Člani FO se dvakrat na teden zberejo v njej, v nedeljo se pa komaj vrstijo v njej sestanki in telovadba članic Dekliškega krožka, mladičev, mladenk in naraščaja. Lepo število mladine se zbira tu in ob pogledu nanjo nas ni strah bodočnosti. Imeli smo tudi že dva farna sestanka, ki sta bila prav lepo obiskana, posebno drugi.

P o s v e t u

Proti Čehoslovaški. Kakor poroča angleški novinski urad, se je madžarski zunanji minister grof Czaky v javnem govoru odločno izjavil proti vsaki obnovitvi Čehoslovaške. Njegovo mnenje je, da je v interesu vse Evrope, da Čehoslovaška ne sme nikdar več biti obnovljena. Zato opozarja zapadni velesili (Francijo in Anglijo), da bi nastal zelo nevaren položaj, če bi ti velesili dajali prezigodnje obljube. To stališče se ne da spraviti v sklad z interesi malih narodov. Madžari so tudi mal narod in se tudi trudijo, da ne bi bili prideljeni v življenjski prostor kakšnega velikega naroda. Kar je njim prav in kar sami želijo za sebe, morajo priznati tudi drugim malim narodom. Sicer pa si sami izpodbijajo izpod nog tla, ki na njih stojijo — pravi na koncu poročila angleški novinski urad.

Premogovni spor med Anglijo in Italijo. Novembra lanskega leta je Anglija napovedala zaporo nemškega izvoza. Izrecno so pa Angleži izvzeli ob tej priliki nemške dobave premoga Italiji za dobo treh mesecev. Anglija je hotela z izjemo napram Italiji poudariti svoje prijateljsko stališče. Dne 1. marca pa

je potekel rok za izredno postopanje angleških zapornih oblasti z nemškimi dobavami premoga Italiji. Do 6. marca so odvedli Angleži 14 italijanskih ladij, katere so vozile nemški premog iz Rotterdama v Holandijo v Italijo v angleško kontrolno postajo. Na memorandnem italijanskem mestu izjavljajo, da je krivda za sedanji spor med Rimom in Londonom na strani Anglije. Že v lanskem decembru so pričela med italijansko in angleško vlado pogajanja, ki bi naj bila pripravila Italijo za nakup premoga v Angliji. Italija je bila za to. Odklonila je pa angleško zahtevo, naj bi dobavljala Angliji v zameno za premog proizvode težke industrije. Ker potrebuje Italija sama te proizvode, zato je ponudila Angležem poljedelske pridelke. Anglija je tako zamenjavo odklonila in pogajanja so se razbila. Zadnje dni pa je po ponovnih pogajanjih med Italijo in Anglijo prišlo do sporazuma glede nemškega premoga. Angleži so izpustili vse italijanske ladje s premogom, ki so že odplule v Italijo. V bodoče pa italijanske ladje ne bodo več vozile nemškega premoga, in če po premog poslano ladje se bodo prazne vrni-

le v Italijo. Kakšen je pa sporazum med Anglijo in Italijo v nadaljnjih točkah, pa še ni znano, pač pa so se vršili razgovori med italijanskim poslanikom v Londonu in med angleškim zunanjim ministrom lordom Halifaxom — po italijanskih poročilih — v več kot prisrčnem tonu.

Zlata se boje. V Ameriki so v skrbeh radi neverjetno velikega dotoka zlata, ki se od izbruha vojne steka v Ameriko iz vsega sveta, posebno pa iz Evrope. Tako je trenutno v Združenih državah Severne Amerike okrog 19 milijard dolarjev zlata, na vsem ostalem svetu pa le 9 milijard dolarjev. Politični in gospodarski krogi Amerike so mnenja, da ta ogromna masa zlata škoduje svetovni trgovini in stanju cen v Ameriki. Senator Thomas je zato predlagal, da se naj izvoz zlata iz Amerike z zakonom pospeši in da se naj posameznim državam dovolijo večja posojila v zlato.

Stara slovenska knjiga na Kitajskem. V misijonski knjižnici v Pekingu se nahaja med drugimi knjigami, kakor poročajo »Katoliški misijoni« (marčna številka), tudi 200 let stara slovenska knjiga »Katoliško-krščanskega nauka pesmi«. Knjiga je bila natisnjena leta 1729. v Gradcu. Spisal jo je Ahac Steržinar, ki je bil od leta 1713. do leta 1741. župnik v Gornjemgradu. Knjiga vsebuje na 266 straneh pesmi, ki se pojejo pri krščanskem nauku, na božjih potih, pri sv. misijonu, zlasti pa pri sv. Frančišku na Straži (pri Gornjemgradu). Namen pisatelja je, kakor izpoveduje v predgovoru, dati mladini, ki rada poje, v roke nabožne pesmi, iz katerega se bo najlažje naučila najpotrebnejšega krščanskega nauka. Kako je ta preko 200 let stara slovenska knjiga prišla na Kitajsko, še ni znano. Morda jo je tjakaj ponesel s seboj kak star slovenski misijonar.

Monakovski nadškof kardinal dr. Faulhaber je izdal pretekli mesec pastirsko pismo svojim škofljanom, v katerem se obrača zoper ukinjenje verouka v strokovnih šolah. Hkrati pa v tem pismu, ki je bilo prebrano po vseh cerkvah, s toplimi besedami hvali zvestobo in pogum katoliške mladine, ki zdaj z veliko vneto obiskuje krščanski nauk po katoliških cerkvah.

V veri — rešitev. Soproga slovečega kitajskega maršala Čangkajšeka, ki je hči velikega kitajskega demokrata in narodnega preporoditelja Sunjatsena, je imela nedavno govor v radiu. Poudarila je v svojem govoru, da bo civilizacija (omika) človeštva popolnoma propadla, če ne bo človeštvo služilo Bogu, marveč denarju. Vera je edina sila, ki nas še more rešiti.

šču ni bilo nikogar. Šubin je pogledal mlatilnico in šel proti hiši.

Alekseja in njegovo ženo je našel v veliki sobi. Ob njegovem vstopu sta oba starca vstala in pazila na vsak njegov gib. Šubin ju spočetka niti ni pogledal. Njegovo pozornost je vzbudil odsvit sončnih žarkov, ki se je odbijal od kositernih krožnikov, razvrščenih na polici.

»Te krožnike bi jaz potreboval,« si je mislil in sklenil, da bo takoj poslal Karanzina ponje.

Aleksej je opazil, kam je uprt Šubinov pogled in je sklenil, da bo krožnike takoj skril.

Šubinu se ni mudilo z govorjenjem. Gledal je krožnike in užival ob misli, da bodo čez pol ure njegovi. Na posled je odvrnil pogled od njih.

Aleksej je z gnusom gledal to okroglo glavo, ki je bila podobna kaki žogi. V srcu se mu je vzbudila želja, da bi mogel to glavo brcniti kot kako žogo, da bi se skotalila do reke in v reko, kjer bi jo požrle ribe, ki so požrle tudi njegove nedolžne žrtve.

Karina je stala poleg moža. Bila je manjša od njega. Tudi ona je opazovala Šubina — morilca. Ob pogledu nanj ji je groza stiskala srce. Spomnila se je na Klavsa, ki je še lažji krvoločnej.

Šubin se je vzravnaval in si prizadeval, da bi si nadel čim strožji izraz. Zavedal se je, da mora kazati odločnost,

zlasti če že starca vesta za usodo Natašinega očeta in Olgora. Neodločnost bi izdajala njegov strah.

»Aleksej Andrejev,« je začel z močnim glasom, »sporočam ti, da jutri zjutraj pride iz Jaske šest delavcev, ki bodo nadzirali delo mlatilnice in lokomobile.«

»Šest?« je vprašal Aleksej. »Zakaj šest? Prejšnja leta so bili samo trije.«

»Jaz nisem dal zapovedi!« je mrko odvrnil Šubin. »Oni pridejo od sovjeta iz Jaske. Nam ne preostane drugo, ko da jih sprejmemo. Sicer pa, če nam pošiljajo šest sodrugov delavcev, je to znak, da je letošnja mlatilnica močnejša v proizvodnji kakor je bila prejšnja in potrebuje več izučeni delavcev. Sploh je nova mlatilnica jasan dokaz za uspeh petletke. Tako velike in dovršene mlatilnice ni v nobeni kapitalistični državi. Samo delavnice sovjetske republike morejo ustvariti nekaj tako popolnega. In to je dokaz za moč in veličino boljševiške revolucije.«

Zadnje besede je izgovoril s takim ognjem, da je kar zardel.

Starega Alekseja pa Šubinove besede niso mogle navdušiti.

»Mi moremo dati samo tri postelje,« je hladno odgovoril. »Ako nočeš, da bi po dva spala v eni postelji, potem še drugod poišči tri postelje.«

(Dalje sledi)

res. Kadar so vojne, pravijo, se to vprav obrne. V vojnem času je rojenih več dečkov. V vojni dobi pride na sto rojenih dečkov po 106 do 107 dečkov. Najbolj pa je čudno, da se to ne ponavlja samo v deželah, ki imajo vojno, ampak tudi v nevtralnih državah. Številke o rojstvih iz let 1914. do 1918. in sicer iz Anglije ter Nemčije in iz Holandske ter Danske so dokaz za to. Statistiki se veselijo, ker so odkrili ta čudoviti pojav. Zdravniki so primorani priznati to dejstvo. In matematičarji so že izračunali, da bi bili na svetu le še sami moški, če bi kaka vojna nenehoma trajala sto let.

Peč v žepu. Vsak dan nas preseneti s kakimi novimi iznajdbami, ki naj bi all pospeševale človekovo udobje ali pa